

دانشکده معماری و شهرسازی

امنیت محلات شهری از دیدگاه زنان

با تأکید بر رویکرد CPTED

(نمونه‌ی موردی: مرکز محله‌ی صابونپزخانه)

نگارش

فاطمه جم

استاد راهنما: دکتر عبدالحمید قنبران

اساتید مشاور: دکتر مسعود علیمردانی – مهندس مریم محمدی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

در رشته طراحی شهری

دی ۱۳۹۱

رسالة ابن البر

دانشگاه تربیت مدرس
مدیریت تحصیلات تکمیلی

باسمه تعالی

تعهد نامه اصالت اثر

اینجانب فاطمه جم متعهد می‌شوم که مطالب مندرج در این پایان‌نامه حاصل کار پژوهشی اینجانب است و دستاوردهای پژوهشی دیگران که در این پژوهش استفاده شده‌است، مطابق مقررات ارجاع و در فهرست منابع و مآخذ ذکر گردیده‌است. این پایان‌نامه / رساله قبلاً برای احراز هیچ مدرک هم‌سطح یا بالاتر استفاده نشده‌است. در صورت اثبات تخلف (در هر زمان) مدرک تحصیلی صادر شده توسط دانشگاه از اعتبار ساقط خواهد شد.

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به دانشگاه تربیت مدرس شهید رجایی می‌باشد.

نام و نام خانوادگی:

فاطمه جم

دانشکده معماری و شهرسازی

امنیت محلات شهری از دیدگاه زنان

با تأکید بر رویکرد CPTED

(نمونه‌ی موردی: مرکز محله‌ی صابونپزخانه)

نگارش

فاطمه جم

استاد راهنما: دکتر عبدالحمید قنبران

اساتید مشاور: دکتر مسعود علیمردانی – مهندس مریم محمدی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

در رشته طراحی شهری

دی ۱۳۹۱

دانشگاه تربیت مدرس شهید رجایی

صور تجلسه دفاع پایان نامه تحصیلی دوره کارشناسی ارشد

با تاییدات خداوند متعال و با استعانت از حضرت ولی عصر (عج) جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد خانم فاطمه جم رشته **طراحی شهری** تحت عنوان امنیت محیط شهری برای زنان با تاکید بر رویکرد CPTED مطالعه موردی: محله صابون بز، که در تاریخ ۹۱/۱۰/۳ با حضور هیأت محترم داوران در دانشگاه تربیت مدرس شهید رجایی برگزار گردید و نتیجه به شرح زیر اعلام گردید.

قبول (بدرجه ..... امتیاز .....
 دفاع مجدد مردود.

۱ عالی (۱۹ - ۲۰)

۲ - بسیار خوب (۱۸ - ۱۸/۹۹)

۳ - خوب (۱۶ - ۱۷/۹۹)

۴ - قابل قبول (۱۴ - ۱۵/۹۹)

۵ - غیر قابل قبول (کمتر از ۱۴)

اعضاء	نام و نام خانوادگی	مرتبه علمی	امضاء
استاد راهنما	دکتر عبدالحمید قنبران	استادیار	
استاد مشاور	دکتر مسعود علیمردانی	استادیار	
استاد مشاور	خانم مریم محمدی	مدرس	
استاد داور داخلی	دکتر جمال الدین مهدی نژاد	استادیار	
استاد داور خارجی	دکتر حمید ماجدی	دانشیار	
نماینده تحصیلات تکمیلی	دکتر سینا رزاقی اصل	استادیار	

دکتر جمال الدین مهدی نژاد

رئیس دانشکده مهندسی معماری و شهرسازی

هرچه بیشتر پرواز کنی،

کوچکتر خواهی شد از دید کسانی که از پرواز هیچ نمی‌دانند.

تقدیم به:

خدایی که آفرید

جهان را، انسان را، علم را، معرفت را، عشق را

و به کسانی که عشقشان را در وجودم دید.

تقدیم به خانواده عزیزم

وباساس از:

از زحمات بی دریغ استاد راهنما، جناب آقای دکتر قمبران

و

استاد مشاور جناب آقای دکتر علیمردانی و سرکار خانم مهندس محمدی

که گام به گام مراد این مسیر هدایت نمودند.

چکیده

بدون شک ایجاد محیطی امن و به دور از جرم یکی از معیارهای رضایت‌مندی افراد به‌خصوص زنان به‌عنوان بخشی از اقشار آسیب‌پذیر جامعه، از فضاهای محلی محسوب می‌گردد. رابطه علت و معلولی میان وقوع جرم و ناامنی در فضاهای محلی و طراحی محیطی نامناسب آنها، مورد توجه خاص این پژوهش است. هدف: لذا در این پژوهش که بر پایه رویکرد CPTED، که از جمله رویکردهایی است و بر کاهش جرائم توسط طراحی محیطی تأکید دارد، اولویت شاخص‌های رویکرد مطرح شده در احساس امنیت ذهنی زنان در مقایسه با مردان، مدنظر است. روش: روش پژوهش حاضر از نوع پیمایشی و همبستگی طرح مدلیابی روابط ساختاری می‌باشد. جامعه آماری در این پژوهش، ساکنان بخش میانی محله صابونپزخانه واقع در منطقه ۱۲ شهر تهران می‌باشند. نمونه‌ها به شیوه تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند تا ۳۱ سوال پرسشنامه مربوط به دیدگاه ساکنان، درخصوص میزان تأثیر هر یک از شاخص‌ها در امنیت محله را پاسخ دهند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS-20 استفاده گردیده‌است. بررسی روایی ابزار مورد پژوهش به روش صوری و سازه، نشان داد که ابزار دارای روایی مناسبی است. همچنین میزان پایایی این ابزار با استفاده از روش آلفای کرونباخ، $\alpha=0/847$ بدست آمده‌است. یافته‌ها: نشان دادند که در میان زنان و مردان، تفاوت قابل ملاحظه‌ای در میزان تأثیر و اولویت‌بندی شاخص‌ها وجود دارد. زنان نقش هر ۵ شاخص مطرح شده در رویکرد CPTED را تأیید کرده و به ترتیب نظارت، مدیریت و نگهداری، کنترل دسترسی، قلمروگرایی و حمایت از فعالیت را اولویت‌بندی نمودند. درحالی‌که در میان مردان به ترتیب دو شاخص نظارت و کنترل دسترسی مطرح گردید. نتیجه‌گیری: نتایج بدست آمده نشان داد که هر ۵ شاخص مطرح شده در افزایش احساس امنیت ذهنی در زنان تأثیر داشته و شاخص نظارت نیز، در اولویت هر دو گروه قرار دارد. همچنین در انتها نتایج پژوهش، در قالب راهبردها، سیاست‌ها و چارچوب طراحی شهری، در محدوده تعیین شده ارائه گردید.

واژگان کلیدی:

جرم - امنیت - بافت فرسوده - CPTED - زنان

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

چکیده ..... أ

فصل اول: کلیات پژوهش

۱-۱- مقدمه	۲
۲-۱- بیان مساله	۲
۳-۱- پیشینه پژوهش	۳
۴-۱- ضرورت و اهمیت پژوهش	۴
۵-۱- اهداف پژوهش	۵
۶-۱- قلمرو پژوهش	۶
۷-۱- سئوالات پژوهش	۶
۸-۱- فرضیات پژوهش	۶
۹-۱- روش پژوهش	۷
الف) جامعه آماری	۸
ب) حجم نمونه	۸
ج) ابزار گردآوری داده‌ها و بررسی ویژگی‌های آنها (پرسشنامه، مصاحبه و...)	۸
۱۰-۱- ساختار پژوهش	۹
۱۱-۱- محدودیت‌های پژوهش	۹
۱۲-۱- ارزش یافته‌ها	۱۰

فصل دوم: مروری بر ادبیات موضوع

۱-۲- مقدمه	۱۳
۲-۲- بخش اول: تعاریف و مفاهیم	۱۳
۱-۲-۲- آنومی	۱۴
۱-۱-۲-۲- تأثیر محیط بر رفتار آنومیک	۱۴
۲-۱-۲-۲- نظریه‌هایی در زمینه تأثیر محیط بر رفتار	۱۵
۲-۲-۲- ایمنی و امنیت	۱۶
۱-۲-۲-۲- مولفه‌های شخصیتی موثر در احساس امنیت	۱۷
۳-۲-۲- جرم	۱۹
۱-۳-۲-۲- تعریف جرم از دیدگاه جامعه‌شناسی	۱۹
۲-۳-۲-۲- تعریف جرم از دیدگاه حقوقدانان	۱۹
۳-۳-۲-۲- تعریف جرم از دیدگاه جرم‌شناسی	۲۰
۴-۲-۲- ترس از جرم	۲۰
۵-۲-۲- بافت‌های فرسوده شهری و تأثیر آنها در افزایش جرم	۲۲

۲۴	۳-۲- بخش دوم: رویکردهای پیشگیری از جرم
۲۴	۳-۲-۱- رویکرد غیر مکانی یا رویکرد اجتماعی
۲۴	۳-۲-۲- رویکرد قانونی
۲۵	۳-۲-۳- رویکرد مکانی
۲۶	۳-۲-۳-۱- مکتب بوم‌شناسی شیکاگو
۲۷	۳-۲-۳-۲- رهیافت فرصت
۲۷	(۱) تئوری فعالیت روزمره
۲۸	(۲) تئوری انتخاب عقلانی
۲۸	۳-۲-۳-۳- رهیافت پیشگیری مکانی از جرم
۲۸	(۱) تئوری‌های کلاسیک
۲۸	- الیزابت وود
۲۹	- جین جیکوبز
۲۹	- اسکومو آنجل
۳۰	- اسکار نیومن
۳۱	- نظریه پیشگیری جرم از طریق طراحی محیطی
۳۳	الف) نظارت
۳۵	ب) قلمروگرایی
۳۷	ج) حمایت از فعالیت
۳۸	د) مدیریت و نگهداری
۳۹	ه) کنترل دسترسی
۳۹	و) مستحکم‌سازی هدف
۴۰	پیشگیری وضعی جرم
۴۰	- نظریه پنجره‌های شکسته
۴۱	(۲) تئوری‌های نوین
۴۱	- نظریه نحو یا چیدمان فضا
۴۲	- نوشهرگرایی
۴۳	- جرم‌شناسی محیطی
۴۴	- فیشر و نسر
۴۴	- تایلور و هارل
۴۵	- GIS
۴۶	- مسئولیت ملکی
۴۶	- اک و تیسدل
۵۱	۴-۲- بخش سوم: بررسی تجارب جهانی و ایرانی
۵۱	۴-۲-۱- تجارب جهانی
۵۱	۴-۲-۱-۱- نورث و بودر انگلستان
۵۳	۴-۲-۱-۲- رویترز در انگلستان
۵۵	۴-۲-۱-۳- ایمن شهر فونیکس
۵۶	۴-۲-۲- تجارب ایرانی

۵۷	۵-۲-بخش چهارم : معرفی قلمرو مکانی پژوهش
۵۷	۲-۵-۱- فضای شهری
۶۰	۲-۵-۲- ضرورت امنیت در فضای شهری
۶۱	۲-۵-۳- سطوح وقوع جرم در فضای شهری
۶۲	۲-۵-۴- محله و فضای محلی
۶۳	۲-۵-۴-۱- مفهوم محله در شهرهای ایران و جایگاه زنان در آن
۶۴	۲-۶-۶- بخش پنجم : معرفی گروه هدف پژوهش
۶۴	۲-۶-۱- امنیت گروه‌های آسیب‌پذیر در شهر
۶۵	۲-۶-۲- امنیت زنان در شهر
۶۷	۲-۷- جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

فصل سوم: روش پژوهش و معرفی نمونه موردی

۶۹	۳-۱- بخش اول : روش پژوهش
۶۹	۳-۱-۱- مقدمه
۶۹	۳-۱-۲- گام‌های پژوهش
۷۰	۳-۱-۲-۱- گام اول: شناخت ابعاد و ساخت متغیرها
۷۲	۳-۱-۲-۲- گام دوم: ابزار تحقیق (تهیه پرسشنامه)
۷۲	۳-۱-۲-۳- گام سوم: جامعه آماری و حجم نمونه
۷۴	۳-۱-۲-۴- گام چهارم: توزیع پرسشنامه
۷۴	۳-۱-۲-۵- گام پنجم: اعتبارسنجی ابزار اندازه‌گیری
۷۵	الف) پایائی پرسشنامه
۷۵	ب) روائی پرسشنامه
۷۶	۳-۱-۲-۶- گام ششم: تحلیل سوالات پرسشنامه
۷۹	۳-۱-۳- تحلیل عوامل
۸۵	۳-۱-۴- جمع‌بندی
۸۶	۳-۲- بخش دوم : شناخت نمونه موردی
۸۶	۳-۲-۱- مقدمه
۸۶	۳-۲-۲- جایگاه محدوده مطالعاتی
۸۷	۳-۲-۲-۱- شهر تهران
۸۸	۳-۲-۳- معرفی منطقه و نقش غالب آن
۸۹	۳-۲-۴- موقعیت محدوده در منطقه ۱۲ شهرداری تهران
۹۰	۳-۲-۵- قلمرو و حوزه نفوذ حوزه فراگیر
۹۱	۳-۲-۵-۱- پهنه‌بندی استفاده از زمین
۹۷	۳-۲-۶- مطالعات حوزه محلی
۹۷	۳-۲-۶-۱- مطالعات کالبدی
۹۷	الف) ساختار فضائی و تشخیص استخوان‌بندی محله
۹۸	ب) وضعیت تردد و شبکه معابر در محدوده مطالعاتی

۹۹	.....(ج)تحلیل وضعیت کاربری های موجود در محدوده مطالعاتی
۱۰۰	.....(د)کیفیت ساختمانی
۱۱۰	.....۳-۲-۶-۲- مطالعات انسانی
۱۱۰	.....(الف)شاخص های تراکم جمعیت
۱۱۰	.....(ب) ویژگی های فرهنگی و اجتماعی
۱۱۱	.....(ج) ویژگی های اقتصادی
۱۱۲	.....۳-۲-۷- نتیجه گیری

فصل چهارم: تحلیل پیمایش میدانی

۱۱۷	.....۴-۱- مقدمه
۱۱۷	.....۴-۲- آمار توصیفی
۱۱۷	.....۴-۲-۱- توزیع فراوانی ویژگی های جمعیت شناختی پاسخ دهندگان
۱۱۷	.....۴-۲-۳-۱- جنسیت
۱۱۷	.....۴-۲-۳-۲- قومیت
۱۱۸	.....۴-۲-۳-۳- وضعیت تأهل
۱۱۸	.....۴-۲-۳-۴- شغل
۱۱۸	.....۴-۲-۳-۵- میزان تحصیلات
۱۱۸	.....۴-۲-۳-۶- سن
۱۱۸	.....۴-۲-۳-۷- مدت زمان سکونت
۱۱۸	.....۴-۲-۳-۸- وضعیت سکونت
۱۱۸	.....۴-۲-۳-۹- میزان درآمد
۱۲۰	.....۴-۲-۲- توزیع فراوانی عوامل
۱۲۰	.....۴-۲-۲-۱- توزیع فراوانی عامل «کنترل دسترسی»
۱۲۴	.....۴-۲-۲-۲- توزیع فراوانی عامل «قلمروگرایی»
۱۲۷	.....۴-۲-۲-۳- توزیع فراوانی عامل «نظارت»
۱۳۴	.....۴-۲-۴-۴- توزیع فراوانی عامل «خوانائی محیط/مدیریت و نگهداری»
۱۳۷	.....۴-۲-۲-۵- توزیع فراوانی عامل «حمایت از فعالیت»
۱۴۰	.....۴-۳- طراحی و توصیف مدل فرضی
۱۴۱	.....۴-۴- تحلیل داده ها
۱۴۱	.....۴-۱- بررسی رابطه میان ویژگی های فردی و رضایت مندی از امنیت محله
۱۴۲	.....۴-۲- بررسی میزان رضایت مندی از امنیت محله به تفکیک جنسیت
۱۴۴	.....۴-۳- فرضیه اول: بررسی رابطه شاخص های CPTED و میزان رضایت مندی از امنیت
۱۴۴	.....۴-۳-۱- نتیجه آزمون شاخص «کنترل دسترسی»
۱۴۵	.....۴-۳-۲- رابطه شاخص «کنترل دسترسی» با سایر زیرشاخص های آن
۱۴۵	.....۴-۳-۳- نتیجه آزمون شاخص «قلمروگرایی»
۱۴۶	.....۴-۳-۴- رابطه شاخص «قلمروگرایی» با سایر زیرشاخص های آن
۱۴۷	.....۴-۳-۵- نتیجه آزمون شاخص «نظارت»

- ۱۴۸-۳-۴-۴-۶- رابطه شاخص « نظارت » با سایر زیرشاخص های آن .....
- ۱۴۹-۳-۴-۴-۷- نتیجه آزمون شاخص « مدیریت و نگهداری » .....
- ۱۵۰-۳-۴-۴-۸- رابطه شاخص « مدیریت و نگهداری » با سایر زیرشاخص های آن .....
- ۱۵۰-۳-۴-۴-۹- نتیجه آزمون شاخص « حمایت از فعالیت » .....
- ۱۵۱-۳-۴-۴-۱۰- رابطه شاخص « حمایت از فعالیت » با زیرشاخص های آن .....
- ۱۵۱-۳-۴-۴-۱۱- نتیجه آزمون فرضیه اول .....
- ۱۵۴-۴-۴-۴- نتیجه آزمون فرضیه دوم .....
- ۱۵۵-۴-۴-۵- نتیجه آزمون فرضیه سوم .....
- ۱۵۶-۴-۴-۶- نتیجه آزمون فرضیه چهارم .....
- ۱۵۷-۴-۴-۷- نتیجه آزمون فرضیه پنجم .....
- ۱۵۸-۴-۵- تبیین مدل نهایی پژوهش .....

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

- ۱۶۲-۵-۱- مقدمه .....
- ۱۶۲-۵-۲- تبیین چشم انداز با توجه به مرحله شناخت .....
- ۱۶۳-۵-۳- تدوین اهداف عملیاتی، راهبردها و سیاست های طراحی .....
- ۱۷۷-۵-۴- پلان راهبردی .....
- ۱۷۷-۵-۵- ارائه چارچوب طراحی شهری .....
- ۱۷۸-۵-۶- تعیین محدوده طراحی بر اساس شاخص های CPTED .....
- ۱۷۹-۵-۷- ارائه طرح های سه بعدی از سکانس های تعیین شده .....
- ۲۲۷- فهرست مقالات ارائه شده .....
- ۲۲۸- منابع فارسی .....
- ۲۳۱- منابع لاتین .....

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۳۱.....	جدول ۱-۲- نظریه پردازان CPTED .....
۴۷.....	جدول ۲-۲- عناصر کلیدی نگرش طراحی شهری فضاهای امن تر در مراکز شهری .....
۴۹.....	جدول ۳-۲- جمع بندی نظریات مطرح شده در زمینه رهیافت پیشگیری مکانی از جرم .....
۵۰.....	جدول ۴-۲- جمع بندی نظریات مطرح شده در زمینه رهیافت پیشگیری مکانی از جرم .....
۷۱.....	جدول ۱-۳- سطوح سنجش امنیت از دیدگاه ساکنان محدوده مطالعاتی.....
۷۴.....	جدول ۲-۳- مقدار Z برای برخی سطوح اطمینان .....
۷۵.....	جدول ۳-۳- ضرایب پایایی پرسشنامه .....
۷۷.....	جدول ۴-۳- میزان همبستگی سوالات پرسشنامه .....
۷۸.....	جدول ۵-۳- ضرایب پایایی پس از حذف سوالات نامناسب پرسشنامه .....
۷۸.....	جدول ۶-۳- میزان پایایی سوالات پرسشنامه .....
۸۰.....	جدول ۷-۳- آزمون KMO و تست بارتلت .....
۸۱.....	جدول ۸-۳- درصد واریانس و مقادیر ویژه عوامل استخراج شده قبل از چرخش .....
۸۲.....	جدول ۹-۳- مجموع واریانس تبیین شده قبل از چرخش .....
۸۳.....	جدول ۱۰-۳- ماتریس ۱۱ عامل استخراج شده پس از چرخش .....
۸۳.....	جدول ۱۱-۳- ماتریس عوامل استخراج شده پس از چرخش .....
۸۴.....	جدول ۱۲-۳- سوالات متناظر با هر یک از عوامل پس از چرخش .....
۱۰۰.....	جدول ۱۳-۳- قدمت بنا در محله صابونپزخانه.....
۱۱۲.....	جدول ۱۴-۳- تغییرات شاخص های اقتصادی جمعیت در سال های ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵ .....
۱۱۴.....	جدول ۱۵-۳- سنجش وضعیت (SWOT) مطالعات کالبدی .....
۱۱۵.....	جدول ۱۶-۳- سنجش وضعیت (SWOT) مطالعات انسانی .....
۱۱۹.....	جدول ۱-۴- ویژگی های جمعیت شناختی نمونه آماری مورد مطالعه .....
۱۲۰.....	جدول ۲-۴- دلیل حضور استفاده کنندگان از محله به تفکیک جنسیت .....
۱۲۱.....	جدول ۳-۴- میزان توافق با تاثیر زیرشاخص های «کنترل دسترسی» .....
۱۲۴.....	جدول ۴-۴- میزان توافق با تاثیر زیرشاخص های «قلمروگرایی» .....
۱۲۸.....	جدول ۵-۴- میزان توافق با تاثیر زیرشاخص های «نظارت» .....
۱۳۴.....	جدول ۶-۴- میزان توافق با تأثیر زیرشاخص های «مدیریت و نگهداری» .....
۱۳۸.....	جدول ۷-۴- میزان توافق با تأثیر زیرشاخص های «حمایت از فعالیت» .....
۱۴۲.....	جدول ۸-۴- رابطه میان ویژگی های فردی و رضایت مندی از امنیت .....
۱۴۳.....	جدول ۹-۴- بررسی شاخص های پراکندگی در میزان رضایت مندی از امنیت محله به تفکیک جنسیت .....
۱۴۵.....	جدول ۱۰-۴- بررسی رابطه همبستگی میان زیر شاخص های متغیر مستقل کنترل دسترسی و متغیر وابسته ی میزان رضایت مندی از امنیت .....

- جدول ۴-۱۱- رابطه شاخص کنترل دسترسی با زیرشاخص‌های آن به تفکیک جنسیت..... ۱۴۵
- جدول ۴-۱۲- بررسی رابطه همبستگی میان زیرشاخص‌های متغیر مستقل قلمروگرایی و متغیر وابسته‌ی میزان رضایت‌مندی از امنیت..... ۱۴۶
- جدول ۴-۱۳- رابطه شاخص قلمروگرایی با زیرشاخص‌های آن به تفکیک جنسیت..... ۱۴۶
- جدول ۴-۱۴- بررسی رابطه همبستگی میان زیرشاخص‌های متغیر مستقل نظارت و متغیر وابسته‌ی میزان رضایت‌مندی از امنیت..... ۱۴۷
- جدول ۴-۱۵- رابطه شاخص نظارت با زیرشاخص‌های آن به تفکیک جنسیت..... ۱۴۸
- جدول ۴-۱۶- بررسی رابطه همبستگی میان زیرشاخص‌های متغیر مستقل مدیریت و نگهداری و متغیر وابسته‌ی میزان رضایت‌مندی از امنیت..... ۱۴۹
- جدول ۴-۱۷- رابطه شاخص مدیریت و نگهداری با زیرشاخص‌های آن به تفکیک جنسیت..... ۱۵۰
- جدول ۴-۱۸- بررسی رابطه همبستگی میان زیر شاخص‌های متغیر مستقل حمایت از فعالیت و متغیر وابسته‌ی میزان رضایت‌مندی از امنیت..... ۱۵۱
- جدول ۴-۱۹- رابطه شاخص معیار حمایت از فعالیت با زیرشاخص‌های آن به تفکیک جنسیت..... ۱۵۱
- جدول ۴-۲۰- اولویت‌بندی زیرشاخص‌های موثر بر میزان امنیت فضا از دیدگاه زنان..... ۱۵۲
- جدول ۴-۲۱- اولویت‌بندی زیرشاخص‌های موثر بر میزان امنیت فضا از دیدگاه مردان..... ۱۵۳
- جدول ۴-۲۲- اولویت‌بندی شاخص‌های CPTED از دیدگاه زنان..... ۱۵۵
- جدول ۴-۲۳- اولویت‌بندی شاخص‌های CPTED از دیدگاه مردان..... ۱۵۵
- جدول ۴-۲۴- رابطه قومیت و امنیت در میان زنان..... ۱۵۶
- جدول ۴-۲۵- فراوانی ارزیابی امنیت در میان زنان در قومیت‌های مختلف..... ۱۵۶
- جدول ۴-۲۶- رابطه رضایتمندی از امنیت و تمایل به ادامه سکونت به تفکیک جنسیت..... ۱۵۷
- جدول ۴-۲۷- فراوانی ارزیابی وضعیت تأهل و تمایل به ادامه سکونت در زنان..... ۱۵۷
- جدول ۴-۲۸- رابطه ویژگی‌های فردی و تمایل به ادامه سکونت به تفکیک جنسیت..... ۱۵۸
- جدول ۵-۱- راهبردها و سیاست‌های پیشنهادی با تأکید بر رویکرد CPTED..... ۱۷۴
- جدول ۵-۲- راهبردها و سیاست‌های پیشنهادی با تأکید بر رویکرد CPTED..... ۱۷۵
- جدول ۵-۳- راهبردها و سیاست‌های پیشنهادی با تأکید بر رویکرد CPTED..... ۱۷۶
- جدول ۵-۴- اقدامات انجام گرفته در محله، سکانس فضای تجاری..... ۱۸۷
- جدول ۵-۵- اقدامات انجام گرفته در محله، سکانس کافی شاپ..... ۱۸۸
- جدول ۵-۶- اقدامات انجام گرفته در محله، سکانس فضای سبز..... ۱۸۹
- جدول ۵-۷- اقدامات انجام گرفته در محله، سکانس فضای بازی کودکان..... ۱۹۰
- جدول ۵-۸- اقدامات انجام گرفته در محله، سکانس نمایشگاه محصولات فرهنگی..... ۱۹۲
- جدول ۵-۹- اقدامات انجام گرفته در محله، سکانس کافی شاپ..... ۱۹۳
- جدول ۵-۱۰- اقدامات انجام گرفته در محله، جداره گذر اصلی..... ۱۹۴
- جدول ۵-۱۱- اقدامات انجام گرفته در محله، سکانس فضای جمعی واحد همسایگی..... ۱۹۶

جدول ۵-۱۲- اقدامات انجام گرفته در محله، سکانس فضای جمعی واحد همسایگی	۱۹۷
جدول ۵-۱۳- اقدامات انجام گرفته در محله، جداره پیشنهادی گذر مرادی	۱۹۸
جدول ۵-۱۴- اقدامات انجام گرفته در محله، سکانس مسجد جواد الائمه	۲۰۰
جدول ۵-۱۵- اقدامات انجام گرفته در محله، سکانس مسجد جواد الائمه	۲۰۱
جدول ۵-۱۶- اقدامات انجام گرفته در محله، سکانس مسجد جواد الائمه	۲۰۲
جدول ۵-۱۷- اقدامات انجام گرفته در محله، سکانس فضای جمعی مرکز محله	۲۰۳
جدول ۵-۱۸- اقدامات انجام گرفته در محله، سکانس فضای جمعی مرکز محله	۲۰۴
جدول ۵-۱۹- اقدامات انجام گرفته در محله، سکانس فضای جمعی مرکز محله	۲۰۵
جدول ۵-۲۰- اقدامات انجام گرفته در محله، سکانس فضای جمعی مرکز محله	۲۰۶
جدول ۵-۲۱- اقدامات انجام گرفته در محله، سکانس جداره پیشنهادی گذر مرادی	۲۰۷
جدول ۵-۲۲- اقدامات انجام گرفته در محله، سکانس جداره پیشنهادی گذر مرادی	۲۰۸
جدول ۵-۲۳- اقدامات انجام گرفته در محله، سکانس فضای مکت	۲۱۰
جدول ۵-۲۴- اقدامات انجام گرفته در محله، سکانس گذر فرعی	۲۱۱
جدول ۵-۲۵- اقدامات انجام گرفته در محله، سکانس گذر فرعی	۲۱۲
جدول ۵-۲۶- اقدامات انجام گرفته در محله، سکانس کتابفروشی	۲۱۴
جدول ۵-۲۷- اقدامات انجام گرفته در محله، سکانس کیوسک های تلفن	۲۱۵
جدول ۵-۲۸- اقدامات انجام گرفته در محله، سکانس جداره ورزشگاه	۲۱۶

فهرست نمودار

عنوان	صفحه
نمودار ۱-۱- روند مطالعاتی پژوهش	۱۱
نمودار ۱-۲- سلسله مراتب نیازها، مازلو	۱۶
نمودار ۲-۲- ماتریس ترس از جرم	۲۲
نمودار ۲-۳- فرآیند شکل‌گیری بافت فرسوده	۲۳
نمودار ۲-۴- مراحل عمده در توسعه تئوری پیشگیری از جرم مبتنی بر مکان	۴۸
نمودار ۲-۵- جاذبه و دافعه در مکان عمومی برای زنان	۶۵
نمودار ۳-۱- گامهای تهیه پرسشنامه‌ی پژوهش	۷۰
نمودار ۳-۲- نمودار اسکری گراف برای تعیین تعداد عامل‌ها	۸۲
نمودار ۳-۳- نمودار سه بعدی پراکنش متغیرها نسبت به عامل‌های استخراج شده	۸۵
نمودار ۴-۱- نسبت توافق با تأثیر عامل «مسیرهای حرکتی مشخص»	۱۲۱
نمودار ۴-۲- نسبت توافق با تأثیر عامل «تعریف ورودی‌ها»	۱۲۲
نمودار ۴-۳- نسبت توافق با تأثیر عامل «دسترسی به خدمات حمل و نقل عمومی»	۱۲۳

نمودار ۴-۴- نسبت توافق با تأثیر عامل «کنترل ورود و خروج افراد غریبه».....	۱۲۳
نمودار ۴-۵- نسبت توافق با تأثیر عامل «حساس تعلق».....	۱۲۵
نمودار ۴-۶- نسبت توافق با تأثیر عامل «تعریف عرصه‌ها».....	۱۲۵
نمودار ۴-۷- نسبت توافق با تأثیر عامل «نشانه‌گذاری محیطی».....	۱۲۶
نمودار ۴-۸- نسبت توافق با تأثیر عامل «کیفیت فضاهای عمومی».....	۱۲۷
نمودار ۴-۹- نسبت توافق با تأثیر عامل «تراکم شبانه‌روزی جمعیت».....	۱۲۹
نمودار ۴-۱۰- نسبت توافق با تأثیر عامل «نقاط غافلگیری».....	۱۲۹
نمودار ۴-۱۱- نسبت توافق با تأثیر عامل «طراحی مسیرهای حرکت پیاده».....	۱۳۰
نمودار ۴-۱۲- نسبت توافق با تأثیر عامل «نظارت طبیعی».....	۱۳۱
نمودار ۴-۱۳- نسبت توافق با تأثیر عامل «نظارت رسمی».....	۱۳۱
نمودار ۴-۱۴- نسبت توافق با تأثیر عامل «جهت‌گیری ساختمان‌ها».....	۱۳۲
نمودار ۴-۱۵- نسبت توافق با تأثیر عامل «استفاده از دوربین‌های مداربسته».....	۱۳۲
نمودار ۴-۱۶- نسبت توافق با تأثیر عامل «کیفیت نورپردازی».....	۱۳۲
نمودار ۴-۱۷- میزان توافق با تأثیر عامل «نظافت».....	۱۳۵
نمودار ۴-۱۸- میزان توافق با تأثیر عامل «زیبائی».....	۱۳۵
نمودار ۴-۱۹- میزان توافق با تأثیر عامل «امنیت کاربری‌های متروک».....	۱۳۶
نمودار ۴-۲۰- میزان توافق با تأثیر عامل «فعالیت شورایاری».....	۱۳۷
نمودار ۴-۲۱- میزان توافق با تأثیر عامل «کاربری‌های شبانه‌روزی».....	۱۳۸
نمودار ۴-۲۲- میزان توافق با تأثیر عامل «کاربری‌های غیرفعال».....	۱۳۹
نمودار ۴-۲۳- میزان توافق با تأثیر عامل «کاربری‌های فرامحله‌ای».....	۱۳۹
نمودار ۴-۲۴- میزان توافق با تأثیر عامل «کاربری جاذب پیاده‌ها».....	۱۴۰
نمودار ۴-۲۵- مدل فرضی اولیه ارتباط متغیرها.....	۱۴۱
نمودار ۴-۲۶- ادراک کلی از امنیت فضای کلی محله و محل حضور به تفکیک جنسیت.....	۱۴۳
نمودار ۴-۲۷- نمودار ارزیابی امنیت در میان زنان در قومیت‌های مختلف.....	۱۵۶
نمودار ۴-۲۸- مدل نهایی پژوهش بر اساس دیدگاه زنان.....	۱۶۰

فهرست تصاویر

صفحه	عنوان
۳۲.....	تصویر ۱-۲- اصول رویکرد CPTED از دیدگاه موفات.....
۳۴.....	تصویر ۲-۲- جداره فعال و نظارت طبیعی، شهر ادینبورگ.....
۳۴.....	تصویر ۳-۲- نمودار میزان مطلوب نظارت در انواع مسیر.....
۳۸.....	تصویر ۴-۲- کاربری‌های شبانه‌روزی، خیابان کوین، لندن.....
۵۱.....	تصویر ۵-۲- محدوده اجرای طرح در نورث ویو.....

- تصویر ۲-۶- عملکرد، آسایش و امنیت به کار گرفته شده در فضاهای معمولی ۵۲
- تصویر ۲-۷- ایجاد امنیت توسط ورودی مجزا برای هر بلوک. ۵۳
- تصویر ۲-۸- محدوده اجرای طرح در رویدز ۵۳
- تصویر ۲-۹- عناصر مکمل رویدز به منظور ایجاد امنیت از طریق طراحی ۵۴
- تصویر ۲-۱۰- حصارهای کوتاه پیرامون نواحی توسعه یافته دارای ارزش نمادین بسیار می باشد. ۵۴
- تصویر ۲-۱۱- استاندارد بالای طراحی، حس عدم تحمل جرم و اعمال ضد اجتماعی را القا می کند. ۵۵
- تصویر ۲-۱۲- شهر فونیکس - استفاده از نرده و حصار جهت کنترل دسترسی و تعریف قلمرو ۵۶
- تصویر ۲-۱۳- مرکز شهر فونیکس - فراهم آوردن فضاهایی جهت نشستن افراد و نظارت طبیعی ۵۶
- تصویر ۲-۱۴- عرصه های عمومی شهر ۶۱
- تصویر ۳-۱- ایران و موقعیت شهر تهران ۸۸
- تصویر ۳-۲- موقعیت منطقه ۱۲ در نقشه شهر تهران ۸۹
- تصویر ۵-۱- نظارت از طریق پنجره ها بر معابر ۱۶۳
- تصویر ۵-۲- نظارت بر فضای جمعی بین واحدهای مسکونی ۱۶۳
- تصویر ۵-۳- تغییر سطح ناگهانی و مانع دید ۱۶۴
- تصویر ۵-۴- تعریف مناسب کنج ها ۱۶۴
- تصویر ۵-۵- پرهیز از زوایای پنهان در گذرها ۱۶۵
- تصویر ۵-۶- ارتفاع مناسب پوشش گیاهی و مسدود نکردن خطوط دید ۱۶۵
- تصویر ۵-۷- مکانیابی مناسب مبلمان شهری ۱۶۵
- تصویر ۵-۸- پرهیز از کرکره های غیر شفاف ۱۶۶
- تصویر ۵-۹- نورپردازی مسیرهای حرکتی سواره و پیاده ۱۶۶
- تصویر ۵-۱۰- ارتفاع مناسب سیستم روشنایی ۱۶۷
- تصویر ۵-۱۱- حذف آثار وندالیسم از محیط ۱۶۸
- تصویر ۵-۱۲- ازدحام در مسیر پیاده و ایجاد حس غافلگیری ۱۶۹
- تصویر ۵-۱۳- رعایت سلسله مراتب دسترسی در محله ۱۷۰
- تصویر ۵-۱۴- تعریف قلمروهای عمومی و خصوصی ۱۷۰
- تصویر ۵-۱۵- بالکن ها به عنوان نردبان طبیعی برای مجرمین ۱۷۱
- تصویر ۵-۱۶- فضای تعریف شده اغذیه فروشی در پیاده رو ۱۷۲
- تصویر ۵-۱۷- فضای تجاری پیشنهادی ورودی محله ۱۸۷
- تصویر ۵-۱۸- دید به کافی شاپ ۱۸۸
- تصویر ۵-۱۹- فضای سبز پیشنهادی ورودی محله ۱۸۹
- تصویر ۵-۲۰- فضای سبز پیشنهادی ورودی محله ۱۸۹
- تصویر ۵-۲۱- نورپردازی جداره پارک ۱۸۹
- تصویر ۵-۲۲- فضای بازی کودکان ۱۹۰

- تصویر ۵-۲۳- فضای بازی کودکان ۱۹۰
- تصویر ۵-۲۴- نمایشگاه محصولات فرهنگی ۱۹۲
- تصویر ۵-۲۵- کافی شاپ ۱۹۳
- تصویر ۵-۲۶- جداره گذر اصلی ۱۹۴
- تصویر ۵-۲۷- فضای جمعی واحدهای همسایگی ۱۹۶
- تصویر ۵-۲۸- فضای جمعی واحد همسایگی ۱۹۷
- تصویر ۵-۲۹- فضای جمعی واحد همسایگی ۱۹۷
- تصویر ۵-۳۰- فضای جمعی واحد همسایگی ۱۹۷
- تصویر ۵-۳۱- جداره پیشنهادی گذر مرادی ۱۹۸
- تصویر ۵-۳۲- جداره پیشنهادی گذر مرادی ۱۹۸
- تصویر ۵-۳۳- فضای جمعی مرکز محله ۱۹۹
- تصویر ۵-۳۴- فضای جمعی مرکز محله ۱۹۹
- تصویر ۵-۳۵- فضای جمعی و مسجد محله ۲۰۰
- تصویر ۵-۳۶- مسجد محله ۲۰۰
- تصویر ۵-۳۷- مسجد محله ۲۰۱
- تصویر ۵-۳۸- جداره پردازی مسجد محله ۲۰۱
- تصویر ۵-۳۹- مسجد محله ۲۰۲
- تصویر ۵-۴۰- مسجد محله ۲۰۲
- تصویر ۵-۴۱- فضای جمعی مرکز محله ۲۰۳
- تصویر ۵-۴۲- فضای جمعی مرکز محله ۲۰۳
- تصویر ۵-۴۳- فضای جمعی مرکز محله ۲۰۴
- تصویر ۵-۴۴- فضای جمعی مرکز محله ۲۰۴
- تصویر ۵-۴۵- نمونه کفسازی ۲۰۴
- تصویر ۵-۴۶- فضای جمعی مرکز محله ۲۰۵
- تصویر ۵-۴۷- فضای جمعی مرکز محله ۲۰۵
- تصویر ۵-۴۸- فضای جمعی مرکز محله ۲۰۶
- تصویر ۵-۴۹- جداره پیشنهادی گذر مرادی ۲۰۷
- تصویر ۵-۵۰- جداره پیشنهادی گذر مرادی ۲۰۷
- تصویر ۵-۵۱- جداره پیشنهادی گذر مرادی ۲۰۸
- تصویر ۵-۵۲- جداره پیشنهادی گذر مرادی ۲۰۸
- تصویر ۵-۵۳- فضای مکث ۲۱۰
- تصویر ۵-۵۴- ورودی گذر فرعی ۲۱۱
- تصویر ۵-۵۵- ورودی گذر فرعی ۲۱۲

تصویر ۵-۵۶- جداره گذر فرعی	۲۱۲
تصویر ۵-۵۷- ورودی گذر فرعی	۲۱۲
تصویر ۵-۵۸- کتابفروشی	۲۱۴
تصویر ۵-۵۹- کتابفروشی	۲۱۴
تصویر ۵-۶۰- کیوسک‌های تلفن عمومی	۲۱۵
تصویر ۵-۶۱- جداره ورزشگاه هرنندی	۲۱۶

فهرست نقشه‌ها

عنوان	صفحه
نقشه ۳-۱- محدوده محله صابونپزخانه واقع در منطقه ۱۲ تهران	۹۲
نقشه ۳-۲- محله صابونپزخانه	۹۳
نقشه ۳-۳- سازمان فضائی محله در حوزه نفوذ و حوزه فراگیر	۹۴
نقشه ۳-۴- الگوی توسعه منتخب منطقه ۱۲ تهران	۹۵
نقشه ۳-۵- پهنه‌بندی پیشنهادی استفاده از زمین	۹۶
نقشه ۳-۶- سازمان فضایی محله و نحوه اتصال با بافت اطراف	۱۰۱
نقشه ۳-۷- تحلیل ساختاری محله	۱۰۲
نقشه ۳-۸- شبکه ارتباطی محله و پیرامون آن در وضع موجود	۱۰۳
نقشه ۳-۹- سلسله مراتب دسترسی وضع موجود	۱۰۴
نقشه ۳-۱۰- مقاطع گذرها	۱۰۵
نقشه ۳-۱۱- مقاطع گذرها	۱۰۶
نقشه ۳-۱۲- کاربری زمین	۱۰۷
نقشه ۳-۱۳- کیفیت ابنیه	۱۰۸
نقشه ۳-۱۴- عمر بنا	۱۰۹
نقشه ۳-۱۵- تحلیل یکپارچه محله	۱۱۳
نقشه ۴-۱- تطبیق پهنه‌بندی قومیتی و پهنه‌بندی جرم‌خیز	۱۵۹
نقشه ۵-۱- پلان راهبردی	۱۸۰
نقشه ۵-۲- طرح پیشنهادی توده و فضا	۱۸۱
نقشه ۵-۳- سازمان فضایی پیشنهادی	۱۸۲
نقشه ۵-۴- حوزه فعالیتی پیشنهادی	۱۸۳
نقشه ۵-۵- شبکه معابر پیشنهادی	۱۸۴
نقشه ۵-۶- خدماتی محله و لکه گذاری فعالیت‌ها	۱۸۵
نقشه ۵-۷- طراحی محدوده ۱، بر اساس شاخص‌های CPTED	۱۸۶